

Landschapsbeheer Nederland

Jaarverslag 2017

Opgesteld d.d. 4 april 2018

Jaarverslag 2017

Het jaarverslag betreft de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 van Stichting Landschapsbeheer Nederland.

Opbouw van het verslag:

Het verslag bestaat uit de volgende onderdelen:

1 Bestuursverslag Landschapsbeheer Nederland	4
2 Jaarrekening	5
Balans per 31 december 2017	5
Staat van Baten en Lasten	6
Grondslagen voor de financiële verslaggeving.....	7
Toelichting op de balans	8
Voorstel resultaatsbestemming 2017	10
Toelichting staat van baten en lasten	11
Toelichting verdeling kosten eigen organisatie naar doelstelling	13
Overige toelichtingen en ondertekening van de jaarrekening.....	14
3 Overige gegevens	15
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	15
Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat.....	15
Resultaatbestemming 2017	15
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	16
Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017	16
Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie.....	16
Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening	17
Bijlage:	19
Samenstelling bestuur Landschapsbeheer Nederland per 31 december 2017	19

1 Bestuursverslag Landschapsbeheer Nederland

De stichting Landschapsbeheer Nederland heeft met ingang van 1 januari 2016 personeel en middelen overgedragen aan de stichting LandschappenNL.

In afwijking met de statuten heeft het bestuur besloten alleen nog bij elkaar te komen als daartoe noodzaak bestaat. Dit betekent dat het bestuur in 2017 twee keer bij elkaar is gekomen. Naast deze bijeenkomst is ook een tweetal bestuursbijeenkomsten geweest waarvoor zowel alle voorzitters van provinciale Landschapsbeheerorganisaties als Landschappen zijn uitgenodigd, alsmede de directeuren. Naast deze landelijke bijeenkomsten hebben alle bestuursleden contact gehad met de voorzitters van de provinciale organisaties in het landsdeel dat zij vertegenwoordigen. Met uitzondering van de onafhankelijk voorzitter, hebben alle bestuursleden van Landschapsbeheer Nederland ook zitting in de Raad van Toezicht van LandschappenNL.

Aan het begin van 2017 is de vacature landsdeel Noord, ontstaan door het overlijden van de heer Koeneman, ingevuld met de komst van de heer H.E. Waalkens. In de laatste vergadering van 2017 is afscheid genomen van mevrouw Ebbens. Zij treedt statutair af, aangezien zij per 31-12 terugtrad uit het bestuur van Landschapsbeheer Flevoland. Daarmee vervalt automatisch haar bestuurslidmaatschap van Landschapsbeheer Nederland.

In 2017 heeft het bestuur de jaarstukken 2016 goedgekeurd & vastgesteld en kennisgenomen van de oordeelonthouding van de accountant. Het bestuur betreurt dit ten zeerste. Het is extra vervelend dat deze oordeelonthouding juist wordt veroorzaakt door de balanspositie van het bestemmingsfonds "Te besteden Nationale Postcode Loterij gelden", gezien het belang van onze goede relatie met de Nationale Postcode Loterij. De oordeelonthouding is veroorzaakt door de overstap naar een andere accountant. Het bestuur heeft de volle overtuiging dat door de werkorganisatie correct is gehandeld en dat alles in de eigen administratie correct is vastgelegd. De jaarstukken inclusief jaarrekening zijn dan ook goedgekeurd en vastgesteld. Voorts heeft het bestuur het werkplan en de begroting 2018 van LandschappenNL ter kennisneming gekregen. Er is gesproken over de relatie met de achterban en de governance. Daarnaast is uitgebreid gesproken over de toekomst van de stichting. Het bestuur heeft het voornemen geuit de stichting in de toekomst op te heffen. Hierover zal in 2018 verder worden gesproken.

In financieel opzicht is er dan ook niet veel meer gebeurd in de stichting. Het meest opvallende is dat het in 2015 reeds afgeronde project Groen en Doen nu ook daadwerkelijk financieel is afgerond. Het te veel ontvangen subsidiebedrag is –na vaststelling door het ministerie van EZ- teruggestort. Dit bedrag stond al die tijd al gereserveerd op de balans en heeft dus geen invloed op de staat van baten en lasten. Een onverwacht bericht kwam uit Limburg. De stichting IKL heeft in 2014 de gemeente Stein succesvol aangedragen voor de Juichwilg 2014. Afgelopen herfst kwam aan het licht dat de hieraan verbonden geldprijs van € 5.000 nooit is uitgekeerd. Dit is alsnog rechtgezet. De overige kosten hadden te maken met het in stand houden van de organisatie. Besloten is dan ook om de historische verdeling van organisatiekosten naar doelstelling los te laten. Na afboeking van het resultaat bedraagt het vermogen van de stichting nog ca 119 duizend euro. In 2018 zal het bestuur een besluit nemen over wat te doen met deze resterende middelen.

*Namens het bestuur van de Landschapsbeheer Nederland,
M. Knol,
Voorzitter*

2 Jaarrekening

Balans per 31 december 2017

(na verwerking van het voorstel bestemming resultaat)

	2017	2016
ACTIVA		
VLOTTENDE ACTIVA		
Vooruitbetaalde posten	1.107	1.107
Nog te ontvangen posten	22	92
Te vorderen subsidie projecten	0	46.000
Debiteuren	0	0
Geldmiddelen	<u>120.679</u>	<u>146.476</u>
	121.808	193.675
TOTAAL ACTIVA	121.808	193.675
PASSIVA		
RESERVES		
Bestemmingsreserve "continuïteitsreserve"	0	0
Bestemmingsreserve "te besteden gelden ten behoeve van projecten"	0	0
Bestemmingsreserve "te bestemmen binnen bedrijfsvoering LBN"	<u>119.390</u>	<u>137.000</u>
	119.390	137.000
FONDSEN		
Bestemmingsfonds "te besteden gelden Nationale Postcode Loterij"	0	0
VOORZIENINGEN		
Voorziening verlieslatend contract	0	0
SCHULDEN OP KORTE TERMIJN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
Vooruit ontvangen	0	32.415
Nog te betalen posten	2.420	21.819
Belasting en premies sociale verzekeringen	0	0
Crediteuren	<u>0</u>	<u>2.440</u>
	2.420	56.674
TOTAAL PASSIVA	121.808	193.675

Staat van Baten en Lasten

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
BATEN		
Baten uit eigen fondsenwerving		
Te besteden projectsubsidies	0	20.692
Baten uit acties van derden		
Ontvangen bijdrage Nationale Postcode Loterij	0	0
Subsidies overheden		
Te besteden projectsubsidies	0	0
Rentebaten		
Rentebaten	22	1.539
Overige baten		
Overige baten	0	12.523
TOTAAL BESCHIKBAAR VOOR DOELSTELLING	22	34.754
LASTEN		
BESTEED AAN DOELSTELLING		
Landschap		
- kosten derden	0	0
- kosten eigen organisatie	0	4.955
Participatie		
- kosten derden	5.532	232.971
- kosten eigen organisatie	0	3.106
Verbinding met nieuwe sectoren		
- kosten derden	0	0
- kosten eigen organisatie	0	1.525
Gebiedsontwikkeling		
- kosten derden	0	
- kosten eigen organisatie	0	1.436
Financiering		
- kosten derden	0	386.275
- kosten eigen organisatie	0	2.751
Totaal besteed aan doelstelling:	5.532	633.018
BEHEER EN ADMINISTRATIE		
- kosten beheer en administratie	12.100	2.211
Saldo van baten en lasten:	-17.610	-600.474

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De jaarrekening is zo veel mogelijk opgesteld in overeenstemming met richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen.

Begroting

Voor 2017 is geen begroting meer gemaakt. Deze is dan ook niet opgenomen.

Balans

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Activa

De inventaris wordt gewaardeerd op de balans voor de historische aanschafprijs.

Afschrijving

Er wordt een vast percentage per jaar van de historische aanschafprijs afgeschreven. Voor automatisering, zoals de aanleg van een netwerk, aanschaf van computers en dergelijke, is dit 33,3%, voor kantoorinventaris, zoals nieuw meubilair, is dit 20% per jaar.

Debiteuren

De vorderingen zijn gewaardeerd op basis van nominale waarde. Openstaande posten ouder dan een jaar worden opgenomen onder dubieuze debiteuren, het bijbehorende bedrag wordt als kosten genomen bij oninbare vorderingen.

Voorraden en kostprijs verkopen

Er wordt een voorraadadministratie gevoerd voor de nieuwe en bijgedrukte uitgaven. De betreffende artikelen staan voor de historische kostprijs op de balans. De kostprijs van verkopen van recente publicaties wordt ten laste gebracht van de verkoop opbrengst.

Te vorderen subsidie projecten

Vooraf en tijdens de uitvoering van het project worden door de subsidiegever voorschotten verstrekt. Met deze posten wordt het verschil aangegeven tussen gemaakte kosten en ontvangen voorschotten.

Voorziening verlieslatend contract

De voorziening is gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Vooruit ontvangen

Deze rekening geeft de verschillen aan tussen reeds ontvangen voorschotten en de geboekte opbrengst ofwel de nog beschikbare bedragen. Als de projecten worden afgerond komen ook de bedragen van de tussenrekening te vervallen (voor zover gebruikt ten behoeve van het project). De bedragen worden dan als opbrengst geboekt.

Staat van baten en lasten

Alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Resultaten met betrekking tot voorgaande jaren

Kosten en baten die in de jaarrekeningen van voorgaande jaren thuishoren worden opgenomen onder diverse lasten en diverse baten. Over het algemeen betreft dit verschillen in "nog te betalen" of "nog te ontvangen" posten.

Kosten eigen organisatie in relatie tot projectkosten

De kosten eigen organisatie worden toegerekend aan de kosten beheer en administratie. Directe projectkosten zijn bij de betreffende doelstelling opgenomen.

Toelichting op de balans

Inventaris

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
<u>Automatisering / netwerk</u>		
<u>Stand per 1 januari</u>		
Aanschafwaarde activa	0	7.302
Cumulatieve afschrijving	0	-7.302
Boekwaarde op 1 januari	0	0
<u>Stand per 31 december</u>		
Aanschafwaarde	0	7.302
Cumulatieve afschrijving	0	-7.302
Boekwaarde	0	0

Vooruitbetaalde posten

Verzekeringen	1.107	1.107
Huur	0	0
	1.107	1.107

Dit betreft het gedeelte 2018 van de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

	2017	2016
<u>Nog te ontvangen posten</u>		
Nog te ontvangen rente	22	85
Nog te factureren	0	7
	22	92

Dit betreft te ontvangen rente.

Te vorderen subsidie projecten

Vervolg Leestekens in het Landschap	0	46.000
	0	46.000

Module B, van het project Leestekens in het Landschap is begin 2017 afgerond.

Debiteuren

Debiteuren	0	0
	0	0

Geldmiddelen

Rabobank	679	9.124
Rabobank Spaarrekening	120.000	137.352
	120.679	146.476

De geldmiddelen betreffen rentedragende, vrij opneembare tegoeden bij banken. De stichting heeft geen beschikking over een kredietfaciliteit in rekening-courant.

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
Bestemmingsreserve "continuïteitsreserve"		
Stand per 1 januari	0	386.275
Inleg in reserve LandschappenNL	0	-386.275
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Per 1 januari 2016 heeft Landschapsbeheer vrijwel alle activiteiten aan LandschappenNL overgedragen. Voor de continuïteitsreserve geldt dat deze in totaal is ingelegd in de reserves van LNL.

Bestemmingsreserve "te besteden t.b.v. projecten"		
Stand per 1 januari	0	6.305
Naar LandschappenNL tbv Natuurwerkdag	0	-6.305
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Het overschot van voorgaande jaren is overgeheveld naar LandschappenNL die de organisatie van de Natuurwerkdag heeft overgenomen.

Bestemmingsreserve "te bestemmen binnen bedrijfsvoering LBN"		
Stand per 1 januari	137.000	138.253
Saldo onverwerkte winst vorig boekjaar	0	52
Resultaatbestemming, incl afrondingsverschillen	-17.610	-1.305
Stand per 31 december	<u>119.390</u>	<u>137.000</u>

Deze bestemmingsreserve zal worden besteed aan activiteiten Landschapsbeheer en kosten in het kader van LandschappenNL.

Specificatie bestemmingsfonds "te besteden Nationale Postcode Loterij gelden"		
Stand per 1 januari	0	212.893
Bestede gelden in boekjaar	0	212.863
Resultaatbestemming	0	30
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

In maart 2013 heeft Landschapsbeheer Nederland een bedrag ontvangen van de Nationale Postcode Loterij ten behoeve van het project Lekker Landschap. Het restant van het bedrag is besteed in 2016. De rentebaten zijn naar LandschappenNL overgeheveld om toekomstige kosten voor het onderhoud van de website te dekken.

Voorziening verlieslatend contract		
Stand per 1 januari	0	8.675
Toevoeging	0	0
Onttrekking	0	8.675
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Dit verlieslatend contract betrof de huurovereenkomst die tot en met 31 oktober 2016 liep.

Vooruit ontvangen		
Groen en Doen t.b.v. partnerorganisaties	0	0
Groen en Doen afrekening 2e tranche te betalen aan EZ	0	32.415
Totaal vooruit ontvangen	<u>0</u>	<u>32.415</u>

In 2017 heeft het ministerie dit project eindelijk afgerond en is de te veel ontvangen subsidie terugbetaald.

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
Nog te betalen posten		
Accountantskosten controle projecten en jaarrekening	2.420	7.500
Renteopbrengst Lekker Landschap naar LNL	0	13.603
Diversen	0	716
	<u>2.420</u>	<u>21.819</u>

Dit betreft (een inschatting van de) kosten die betrekking hebben op de jaarrekeningcontrole 2017.

Belasting en premies sociale verzekeringen		
WAO-verzekering, pensioenpremies, loonheffing etc.	0	6.528
Omzetbelasting	0	-6.528
	<u>0</u>	<u>0</u>

Crediteuren

Nog te betalen facturen en declaraties	<u>0</u>	<u>2.440</u>
--	----------	--------------

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Bestaande overeenkomsten en verplichtingen zijn overgenomen door LandschappenNL, met uitzondering van Groen en doen.

Voorstel resultaatsbestemming 2017

Door de directie voorgesteld het resultaat te onttrekken aan de Reserve te bestemmen binnen bedrijfsvoering LBN, conform onderstaand overzicht.

Het saldo van baten en lasten wordt als volgt bestemd:

Fondsen		
- bestemmingsfonds "te besteden NPL gelden"		0
Bestemmingsreserves		
- continuïteitsreserve		0
- te bestemmen binnen bedrijfsvoering LBN		-17.610
		<u>-17.610</u>
Totaal bestemd:		<u><u>-17.610</u></u>

Dit voorstel is als zodanig in de jaarrekening verwerkt.

Toelichting staat van baten en lasten

Baten

Baten uit eigen fondsenwerving

Zijn er niet geweest in 2017.

Baten uit acties van derden

Zijn er niet geweest in 2017.

Subsidies overheden

Zijn reeds afgerond in 2015.

Rentebaten

De rentebaten bedroegen dit jaar 22,-.

Overige baten

Bijdragen landschapsbeheerorganisaties.

De provinciale organisaties betalen met ingang van 2016 de bijdrage aan LandschappenNL.

Overige baten

Zijn er niet geweest in 2017.

Lasten - besteed aan doelstelling

Per doelstelling werd voorheen een bedrag opgenomen voor kosten derden en kosten eigen organisatie. De kosten derden betreffen alle kosten van de bijbehorende projecten exclusief personeelskosten (uren x tarief). De kosten eigen organisatie betreffen de kosten zoals opgenomen in Specificatie kosten eigen organisatie, verdeeld naar doelstelling. Een specificatie van de verdeling naar de doelstellingen staat verderop toegelicht

Kosten derden

De kosten van de financiële afronding van Leestekens zijn verantwoord onder 'Participatie'. Dit betreft een bedrag van € 532.

De stichting IKL heeft in 2014 de gemeente Stein succesvol aangedragen voor de Juichwilg 2014. In 2017 kwam aan het licht dat de hieraan verbonden geldprijs van € 5.000 nooit is uitgekeerd. Dit is alsnog rechtgezet. Aangezien dit een burgerparticipatieproject betreft is dit ook onder 'Participatie' verantwoord.

Kosten eigen organisatie 2017

In 2017 zijn er vrijwel geen kosten eigen organisatie meer geweest. Er waren nog wat restposten uit voorgaand boekjaar, alsmede de aansprakelijkheidsverzekering voor het bestuur. De grootste post wordt gevormd door de accountantskosten voor controle van de jaarrekening 2016. Voor deze jaarrekening is ervoor gekozen om de historische verdeelsleutel los te laten en de kosten volledig toe te rekenen aan 'Beheer en administratie'.

Resultaat 2017

Er is een negatief resultaat van € 17.610. Er zijn nog uitsluitend kosten geweest en (vrijwel) geen inkomsten meer. De kosten zijn grofweg afkomstig van de jaarrekeningcontrole 2016, de nabetaaling van de Juichwilg-prijs en de aansprakelijkheidsverzekering van het bestuur. Het bedrag wordt onttrokken aan de reserve 'te bestemmen binnen bedrijfsvoering LBN'.

Specificatie kosten eigen organisatie 2017

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
Salarissen en andere personele kosten	0	0
Huisvestingskosten	0	697
Kantoorkosten (bureau- en organisatiekosten)		
Telefoon	953	52
Verzekeringen	1.208	1.322
CBF-keur	0	475
Overige bureau- en org.kosten	102	1.758
	2.264	3.607
PR, coördinatie en communicatie	0	0
Bestuur	358	1.367
Overige algemene kosten – onvoorzien		
Accountantskosten (algemeen)	9.226	7.500
Rente- en bankkosten	252	239
Diverse lasten	0	0
Onvoorzien		3.940
	9.478	11.679
Totaal kosten eigen organisatie	12.100	15.983

Toelichting verdeling kosten eigen organisatie naar doelstelling

	Doelstelling						Totaal	Totaal
	Landschap	Participatie	Verbinding met nieuwe sectoren	Gebieds ontwikkeling	Financiering	Beheer en administratie	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
Salarissen en andere personele kosten	36%	23%	11%	10%	20%	0	0	0
Huisvestingskosten	0	0	0	0	0	0	0	697
Kantoorkosten (bureau- en organisatiekn)						2.264	3.370	3.607
PR, Communicatie en coördinatie						0	0	0
Bestuur						358	358	0
Overige algemene kosten / onvoorzien						9.478	9.478	11.679
Totaal kosten eigen organisatie	0	0	0	0	0	12.100	12.099	15.983

Overige toelichtingen en ondertekening van de jaarrekening

Beloning bestuurders

De leden van het Bestuur van Landschapsbeheer Nederland ontvangen geen bezoldiging. Ook zijn aan de bestuursleden geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. Aan de heer Knol zijn reiskosten vergoed voor een bedrag van € 358.

Bezoldiging directie

Alle werknemers van Landschapsbeheer Nederland zijn per 1 januari 2016 overgegaan naar LandschappenNL. Dit geldt ook voor de directeur. Zijn bezoldiging gebeurt dan ook vanuit die entiteit.

Ondertekening van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld door de directie van de stichting.

De Bilt, 4 april 2018

Dr. ir. H.H. Bartelink, directeur

Vaststelling van de jaarrekening

De jaarrekening is vastgesteld door het bestuur van de stichting.

De Bilt, 4 april 2018,

Dhr M. Knol, voorzitter

Drs. F. Koster, penningmeester

3 Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In artikel 10.3 van statuten van de stichting staan de reglementen met betrekking tot het opstellen van de jaarrekening.

Resultaatbestemming 2017

De jaarrekening 2017 is vastgesteld in de vergadering van het bestuur gehouden op 4 april 2018. Het bestuur heeft de resultaatbestemming vastgelegd conform het daartoe gedane voorstel.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur en de directie van Stichting Landschapsbeheer Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Landschapsbeheer Nederland te de Bilt gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Landschapsbeheer Nederland per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de winst-en-verliesrekening over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Landschapsbeheer Nederland zoals in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags-en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekeningen en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag; en
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, de resultaatvergelijking en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, in het bijzonder RJ 650 voor fondsenwervende instellingen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in

geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Breda, 4 april 2018

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN N.V.

WG: drs. D.J. Han RA

Bijlage:**Samenstelling bestuur Landschapsbeheer Nederland per 31 december 2017**

Landsdeel Noord	Dhr. H.E. Waalkens Benoemd in 2017, herbenoembaar in 2020. (Neven)functies: Bestuurslid Landschapsbeheer Groningen Bestuurslid Landschapsbeheer Nederland Lid Raad van Toezicht Natuur en Milieufederatie Groningen Voorzitter Stichting Landschap Oldambt
Landsdeel Zuid	Dhr. J.Vos Benoemd in 2016, herbenoembaar in 2019. (Neven)functies: Voorzitter Hoofdbestuur Stichting Het Noordbrabants Landschap Lid Raad van Toezicht LandschappenNL Waarnemend burgemeester Eersel Bestuurslid van de Molenstichting in Noord Brabant
Landsdeel Oost	Mw. M. Ebbens Benoemd in 2016, einde termijn op 31-12-2017. (Neven)functies: Voorzitter bestuur Landschapsbeheer Flevoland Voorzitter Flevofonds Zitting in Klachten Advies Commissie Woonzorg Flevoland
Landsdeel West	Dhr. drs. F. Koster Benoemd in 2016, herbenoembaar in 2019. (Neven)functies: Bestuurslid Raad van Toezicht Landschap Noord-Holland Penningmeester bestuur Landschapsbeheer Nederland Lid Raad van Toezicht LandschappenNL Penningmeester Stichting de Promenade, Bestuurslid JP Kuiper Fonds Penningsmeester Raad van Toezicht Eurosite Bestuurslid Raad van Toezicht Stichting Texels Museum Lid beleggingscommissie Nationale Monumenten organisatie
Externe voorzitter	Dhr. M. Knol Benoemd in 2016, herbenoembaar in 2019. (Neven)functies: Voorzitter Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel Voorzitter Gezondheidscentrum De Fenix Lid RvC studentenroeivereniging Boreas Lid Adviescommissie MBK provincie Overijssel Lid Adviesraad Caransscoop Secretaris Landgoed De Oldenhof

De nevenfuncties van de directeur zijn verantwoord in het jaarverslag van Stichting LandschappenNL.